

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING D.D. 14 JANUARI 2016 VAN DE COMMISSIE SAMENLEVING VAN DE GEMEENTE HAARLEM

Vastgesteld: 4 februari 2016

Aanwezig de leden en plaatsvervangende leden:

de heer A. Azannay (GLH), mevrouw A.A. Barth (CU), de heer M.H. Brander (PvdA), mevrouw A.F. Dekker (D66), mevrouw J. Jacobsz (AP), de heer R.J. de Jong (VVD), mevrouw J. van Ketel (SP), mevrouw Z. Klazes (GLH), mevrouw S. Özogul-Özen (SP), mevrouw E. de Raadt (CDA), de heer S. van den Raadt (TH), mevrouw N.U. Ramsodit (PvdA), mevrouw F. Simsek (CDA), de heer F.N.G. Smit (OPH), de heer P. Spijkerman (D66), mevrouw A. Sterenberg (VVD), de heer F. Visser (CU)

Afwezig:

de heer J. Vrugt (AP), mevrouw L.C. van Zetten (HvH)

Mede aanwezig: de heer B. van Leeuwen (voorzitter), wethouder J. van der Hoek, wethouder J. Langenacker, wethouder M. Snoek, mevrouw D. Taets van Amerongen-Ingram (secretaris)

Verslag: de heer G-J. Timmermans

1. Opening en mededelingen voorzitter

De **voorzitter** opent de vergadering om 20.00 uur en heet allen welkom. Er is bericht van verhindering van de heer Vrugt (AP).

Hij vraagt de fracties kort aan te geven wat hun fractiebesluit over de twee procesvoorstellen – een nieuw onderzoek en/of een discussie over het beleidskader – rond de kwestie Blijf Groep-locatie Heemskerk heeft opgeleverd.

De heer **Spijkerman (D66)** zegt dat D66 vanwege de ernst van de verwijten een vervolgonderzoek wil dat wordt voorbereid door het college na inbreng vanuit de commissie. Op basis van het onderzoeksrapport kan de Blijf Groep vervolgens een plan van aanpak opstellen.

Mevrouw **Sterenberg (VVD)** is voor een onafhankelijk onderzoek om de vrouwen de gelegenheid te geven hun verhaal te doen onder de juiste onderzoekscondities. Volgens haar weet het college inmiddels wat de commissie verwacht. Zij wil weten of het college het onderzoek intern of extern wil laten uitvoeren.

Mevrouw **Özogul (SP)** is voorstander van een onafhankelijk onderzoek om te achterhalen wat er werkelijk gebeurd is en de vrouwen en kinderen de gelegenheid te geven hun verhaal te doen. De gemeente en de raad moeten van de SP wel betrokken zijn bij de onderzoeksopdracht. Vervolgens kan beoordeeld worden of de Blijf Groep niet te grote steken heeft laten vallen en of een plan van aanpak afdoende is om met vertrouwen verder te gaan.

De heer **Azannay (GLH)** vindt het van belang dat alle betrokken partijen een eerlijke kans krijgen en wil geen intern onderzoek. Hij is het eens met de heer Spijkerman.

De heer **Smit (OPH)** is voorstander van een vervolgonderzoek, niet van een herhaald onderzoek. Volgens hem is de organisatie al te ver weggezaakt voor een goede implementatie van adviezen en moet het onderzoek zich ook uitstrekken tot de raad van bestuur. Hij vindt rehabilitatie van de klokkenluidster belangrijk. Er moet een basale discussie gevoerd worden over de vraag of deze instelling in deze vorm nog wel kan voldoen aan de eisen.

De heer **Brander (PvdA)** is het eens met een vervolgonderzoek. Hij wil daarbij ook de governance betrekken, de wijze waarop de gemeente als centrumgemeente de prestaties van deze instelling

bewaakt. Hij meldt dat de Kamerfractie van de PvdA ook al om een landelijk onderzoek naar de Blijf Groep heeft gevraagd dat eventueel bij het beleidsdebat betrokken zou kunnen worden.

Mevrouw **Jacobsz (SP)** zegt het voorstel voor een vervolgonderzoek te kunnen steunen, al zijn volgens haar de uitkomsten min of meer al bekend en kunnen er met de kennis van nu ook al maatregelen getroffen worden.

De heer **Van den Raadt (TH)** wil een vervolgonderzoek om de onderste steen boven te halen.

Mevrouw **De Raadt (CDA)** zegt dat het CDA instemt met een vervolgonderzoek.

De **voorzitter** constateert een commissiebreed draagvlak voor een nieuw onderzoek. Hij verzoekt de commissieleden elementen die men betrokken wil zien bij dat onderzoek, uiterlijk woensdag 20 januari schriftelijk aan te leveren. Hij constateert na een peiling verder dat de commissie ook een beleidsdiscussie wil voeren over de eisen en verwachtingen van de gemeente aan dit soort instellingen.

Wethouder **Van der Hoek** zegt desgevraagd dat de commissie uiteraard inzage krijgt in de onderzoeksopdracht voordat die wordt uitgezet. Hij vraagt de commissie aandachtspunten puntsgewijs aan te leveren. Zijn staf zal daar dan een samenhangend geheel van maken dat aan de commissie voorgelegd wordt voordat tot uitvoering wordt overgegaan. Zo hoopt hij verdere misverstanden te voorkomen. Het lijkt hem verstandig de beleidsdiscussie pas te voeren als het onderzoek is afgerond.

2. Spreekrecht voor belangstellenden

Er hebben zich geen belangstellenden gemeld.

3. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Inventarisatie rondvraag en mededelingen voor leden en collegeleden

Wethouder **Langenacker** deelt mee dat de planning van de strategische nota voor de afdeling SoZaWe enige vertraging heeft opgelopen omdat de financiële aspecten meer tijd vragen. Zij verwacht dat het maart of april zal worden, maar in ieder geval vóór de Kadernota, zodat de besluitvorming bij de Kadernota kan plaatsvinden.

Wethouder **Snoek** meldt dat in november een inspectie heeft plaatsgevonden van Veilig Thuis. Het inspectierapport verwacht hij in februari. Zodra het beschikbaar is, zal hij dat aan de commissie sturen, inclusief het commentaar van Veilig Thuis. Hij stelt voor het dan in de commissie te bespreken samen met het prestatieplan 2016 in aanwezigheid van de directeur. Hij adviseert de commissie in te gaan op het aanbod van een rondleiding dat Veilig Thuis kennelijk heeft gedaan.

De **voorzitter** constateert dat de commissie instemt met de bespreking samen met de directeur.

Wethouder **Snoek** deelt mee dat in februari het onderwijs voor de vluchtelingenkinderen in de leerplichtige leeftijd geregeld moet zijn. Daarvoor is uitbreiding van de internationale taalklas nodig. Op 4 februari zal hij daarover in de commissie een raadsbesluit agenderen. Hij meldt nu wel al dat hij daarop vooruitlopend financiële verplichtingen moet aangaan. Daarover zal hij conform de spelregels ook een mededeling doen in de eerstvolgende vergadering van de commissie Bestuur op 28 januari.

Mevrouw **Dekker(D66)** kondigt een rondvraag aan voor de commissie over een raadsmarkt.

Ter advisering aan de raad

5. Samen actief tegen armoede

Mevrouw **Dekker(D66)** merkt op dat werk de beste remedie is bij het bestrijden van armoede, maar dat een vangnet noodzakelijk blijft, vooral met het oog op kinderen. In Haarlem zijn er al tweeduizend kinderen met een Haarlem Pas. D66 wil dat zij volwaardig kunnen meedoen in de samenleving en steunt daarom de uitgangspunten van deze notitie met de focus op kinderen en chronisch zieken. D66 is daarnaast blij met de focus op het bevorderen van zelfredzaamheid. Mensen moeten leren kijken naar hun toekomst en daarbij kan het helpen als de gemeente tijdelijk wat zorgen van mensen overneemt zodat zij zich op dat perspectief kunnen richten. Daarom vindt zij de ondersteuning van vluchtelingen in een vroeg stadium ook belangrijk. Zij looft de wijze waarop de nota tot stand is gekomen met inbreng van de raad, van partners in de stad en van de mensen om wie het gaat, Haarlemmers met een laag inkomen. Dat vindt zij een goede manier van beleidsvorming die navolging verdient. D66 vraagt wel hoe de wethouder zich gaat inzetten om de gelden van het Rijk, bijvoorbeeld de bijstand voor de kinderopvang, veilig te stellen. Zij vraagt hoe het komt dat de Haarlem Pas zo ingewikkeld is en hoe de wethouder de problemen met die pas gaat oplossen. Bij de huiswerkbegeleiding mist zij een rol voor zelforganisaties van migranten en vluchtelingen. Zij vraagt of de wethouder de toezegging kan doen dat die wel betrokken worden. Over de hele linie mist zij indicatoren, budgetten en kwantitatieve gegevens. Daar had zij graag wat meer uitleg over. Tot slot merkt zij op dat men niet opgeleid kan worden tot ervaringsdeskundige, zoals de nota lijkt te veronderstellen, maar dat men dat wordt door ervaring. Zij vindt het wel een goede zaak dat men nu ervaringsdeskundigen wil inzetten. Als bedoeld wordt dat zij dan wel enige scholing nodig hebben om hun ervaringen op anderen over te brengen, heeft dat wel haar instemming.

Mevrouw **Klazes (GLH)** stelt dat Haarlem net als veel andere gemeenten moeite heeft het geld dat bestemd is voor minima, op de bestemde plek te laten komen. De bijlage met het verslag van het gesprek met de stad laat zien dat veel mensen gedemotiveerd worden door de ingewikkelde formulieren die de gemeente ondanks alle goede intenties door aanvragers wil laten invullen. Zij denkt dat het goed is gebruik te maken van ervaringsdeskundigen om die papierwinkel te vereenvoudigen. Het idee om bij aanvragen ook uit te gaan van het principe van een plan per gezin, lijkt haar een goede suggestie. De Haarlem Pas wordt gehanteerd als een soort armoede-indicator en heeft daarmee eigenlijk meer nut voor de gemeente dan voor de gebruiker. In veel gevallen heeft die niets aan de pas en het aanvragen is een crime. Zij pleit voor een pas die niet voornamelijk stigmatiserend werkt, maar aan de pashouders vooral veel voordelen die via de website of anderszins dan gemakkelijk te achterhalen moeten zijn.

De heer **Azannay (GLH)** betreurt het dat de Participatieraad geen schoonheidsprijs wil toekennen aan de totstandkoming van deze nota. Hij pleit ervoor stukken tijdig aan de Participatieraad te verstrekken zodat die voldoende tijd heeft om op een goede manier adviezen uit te brengen. Hij is benieuwd waarom de toelage voor huiswerkbegeleiding niet goed loopt. Hij merkt op dat er de afgelopen jaren nogal wat zelforganisaties voor huiswerkbegeleiding zijn gestopt als gevolg van wegvallende subsidies. Hij roept op juist te koesteren wat er op dat gebied aan goedkope eigen initiatieven is en zaken niet nodeloos ingewikkeld te maken. Het bestaan van deze regelingen zou ook standaard onderdeel moeten zijn van informatiebijeenkomsten voor ouders. Een website alleen werkt volgens hem niet. Hij pleit ervoor ook scholen zelf te laten meedoen, omdat die niet graag een verwijfsbrief meegeven aan hun leerlingen.

Mevrouw **Jacobsz (AP)** complimenteert de wethouder met haar voortvarende aanpak. Zij zet vraagtekens bij de inzet van 2 fte. Het gaat erom dat de ambtenaren zich leren inleven in de leefwereld van de mensen die op deze regelingen zijn aangewezen en samen te werken met zelforganisaties in het veld. Zij signaleert dat er op dat gebied dankzij deze wethouder al zaken in gang zijn gezet. De klachten over de Haarlem Pas zijn volgens haar juist weer wel een gevolg van het terugbrengen van de

formatie van 1,5 fte naar 0. Zij pleit ervoor meer energie in te steken in het vergroten van de voordelen van de pas voor de houders en het stigmatiserende effect van de pas terug te dringen. Ook pleit zij voor tijdige informatieverstrekking aan de Participatieraad, het adviesorgaan van de gemeente. Zij vindt het van belang aan burgers duidelijk te maken dat asielzoekers hun leefgeld krijgen van het COA en pas in aanmerking komen voor bijstand als ze eenmaal een status hebben en hun asielprocedure is afgerond. Ook moet een einde gemaakt worden aan de praktijk dat mensen verteld wordt dat ze niet naar een eerder aan hen toegewezen woning kunnen verhuizen omdat die zou zijn toegewezen aan een statushouder. Van de corporaties mag volgens haar een professionelere en tactischere houding verwacht worden.

Zij is er geen voorstander van om informatie over alle regelingen alleen nog maar via websites te verstrekken. De doelgroep van deze voorzieningen heeft vaak niet de middelen en de kennis om digitaal informatie op te halen.

Zij pleit ervoor het mogelijk te maken geld rechtstreeks over te maken naar een organisatie voor huiswerkbegeleiding. Nu moeten ouders het geld eerst voorschieten en krijgen ze het terug van de gemeente op vertoon van een betalingsbewijs. Dat werkt volgens haar drempelverhogend en dus belemmerend voor het daadwerkelijk deelnemen aan huiswerkbegeleiding. Zij maakt melding van een format dat de Actiepartij samen met de SP en de PvdA heeft ontwikkeld.

Zij vraagt hoe lang langdurig zieken moeten wachten op een besluit op een aanvraag voor langdurigheidstoelage over 2015. Ook informeert zij naar de achterstanden over 2014 en wat daaraan gedaan wordt. Het brugklaspakket en de schoolkostenregeling vindt zij nog te weinig onderbouwd om daar een zinnig woord over te kunnen zeggen.

Mevrouw **Van Ketel (SP)** stelt dat alle gras haar voor de voeten weggemaaid is. Ook zij constateert dat de Haarlem Pas vooral handig is voor de gemeente zelf. Zij vraagt nog eens goed te heroverwegen of het stoppen met de subsidies aan het PMO en belanghebbendenorganisaties wel een goede zet was. Volgens haar is daardoor een grote informatiekloof ontstaan. PMO heeft nog wel een vervolgopdracht gekregen, maar dat was voor een afgebakende taak en periode. Daardoor is de continuïteit doorbroken en raakt men afgesneden van de inbreng van de bij het PMO aangesloten belangenorganisaties.

Mevrouw **Özogul (SP)** vindt het een goede zaak dat nu weer gekeken wordt naar de collectieve ziektekostenverzekering. Die regeling bood de gelegenheid voor goede betalingsregelingen om het eigen risico en zaken als een nieuwe bril op te vangen. Nu moet men alles eerst uit eigen zak zien voor te schieten.

Zij vraagt of de schoolbesturen wel voldoende geattendeerd worden op het bestaan van de regeling voor huiswerkbegeleiding.

De heer **De Jong (VVD)** zegt dat de VVD van mening is dat minimavoorzieningen in beginsel tijdelijk van aard zijn, omdat alle inspanningen erop gericht dienen te zijn de verdien capaciteit van mensen te verhogen. Dat zal helaas niet altijd mogelijk zijn en dus is een goed vangnet nodig. Minimabeleid kan volgens hem niet los gezien worden van de inspanningen die mensen zelf verrichten om uit die minimumsituatie te geraken. Dat blijkt volgens hem ook uit het gesprek met de stad waarin vooral gevraagd werd om hulp bij het vinden van een baan. Hij kan zich daarom vinden in de speerpunten uit deze nota. Hij vraagt wel waarom Vluchtelingenwerk vanuit dit budget voor minimabeleid geld krijgt om statushouders te begeleiden bij hun integratie in de stad. Hij vraagt om welke kosten het dan gaat en of dit budget bedoeld is om integratie te betalen. Dat lijkt erop alsof de integratie gaat ten koste van de minima in de stad. Hij pleit voor een meer transparante vorm van financiering. Hij is er een voorstander van om alle kosten die te maken hebben met de opvang van vluchtelingen apart in kaart te brengen, temeer daar die kosten de komende jaren sterk kunnen gaan stijgen. Dat wil hij niet ten koste laten gaan van het minimabeleid. Hij wil daar een heldere scheiding laten. Hij kan zich nog wel iets voorstellen als preventief armoedebeleid, omdat veel vluchtelingen de nieuwe armen zullen zijn, maar ook dan nog zit hij met de vraag of dat betaald moet worden uit het minimabeleid. Daar wil hij graag een antwoord op hebben van de wethouder.

Hij complimenteert het CDA met de vraag over de bijzondere bijstand. Hij zegt ook niet te hebben gesnapt waarom statushouders onder de noemer bijstand duurzame gebruiksgoederen een complete woninginrichting krijgen en of dat gaat als lening of als gift. Dat is door de antwoorden nu wel duidelijk. De VVD is geen voorstander van een hek om de minimaregelingen, maar wil toe naar een integrale afweging. Die zal ook nodig worden als de rijksmiddelen voor al deze regelingen gaan teruglopen met 1,2 miljoen euro. De Klijnsmagelden gaan wegvallen en dan zal het gaan wringen, zeker als men het budget nu ook voor andere doeleinden openstelt.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** merkt op dat er de afgelopen jaren steeds sprake geweest is van onderbesteding. De individuele inkomstenstoeslag wordt over een paar jaar minder, maar volgens haar heeft de wethouder daar al rekening mee gehouden door nu met een toeslag plus te werken waarbij de plus te zijner tijd komt te vervallen. Tot 2019 is voorzien in de plus en wat daarna gebeurt, valt nu nog niet te zien.

De heer **De Jong (VVD)** zegt dat die 1,2 miljoen euro minder voor hem een gegeven is. Hij is blij dat de coalitie nu ook rekening houdt met de armoedeval waar de VVD altijd al op heeft gewezen. Een jaar geleden is de gemeente begonnen met de draagkrachtregeling. Bij de scholing voor een betere kans op de arbeidsmarkt, is nu geregeld dat men geld moet terugbetalen als er na de cursus geen werk gevonden wordt. Dat bevordert volgens hem dat mensen huiverig worden om aan een dergelijk traject te beginnen omdat er immers geen baangarantie geboden kan worden. De collectieve verzekering lijkt hem weer een opmaat naar een nieuwe armoedeval en in ieder geval een stap terug van de weg naar zelfredzaamheid. De inzet op de schuldenproblematiek kan zijn goedkeuring wegdragen. Hij is benieuwd hoe het programma Grip op Geld loopt.

Hij brengt in herinnering dat wethouder Nieuwenburg het terecht vond dat mensen een eigen bijdrage betalen voor huiswerkbegeleiding. Daar gaat nu veel geld in om en hij vraagt wat de aanbieders van huiswerkbegeleiding, die overwegend pittige tarieven in rekening brengen, zelf doen om mensen met een kleine beurs tegemoet te komen. De VVD is een voorstander van strengere inkomensgrenzen dan nu in het minimabeleid worden gehanteerd. Maar de VVD heeft geen moeite met deze regelingen, zeker niet waar het gaat om wettelijke regelingen. De VVD heeft wel moeite met de vertroebelingen die voortkomen op de vermenging met andere zaken in de basisinfrastructuur. Hij pleit voor een zuivere scheiding van budgetten om duidelijk aan te geven wat werkelijk minimabeleid is. Hij werpt de vraag op of men hiermee een nog grotere bezuiniging op de minimaregelingen enigszins maskeert.

De heer **Smit (OPH)** deelt complimenten uit voor het stuk in brede zijn. Hij vindt dat het bevorderen van zelfredzaamheid bij ouderen te weinig uit de verf komt en te weinig rekening houdt met hun specifieke omstandigheden. Hij vindt dat er veel ruimte moet zijn voor maatwerk om paarse krokodillen te voorkomen. Hij merkt op dat rond de 30.000 Haarlemmers te maken hebben met deze regelingen, een aanzienlijk aantal. In die context mist hij nog steeds een masterplan om werkgelegenheid naar Haarlem te halen, zodat het ook realistischer wordt om werk te vinden. De Haarlem Pas is ook volgens hem niet het instrument dat het zou kunnen zijn. Hij zou liever zien dat er enkele passen ten onrechte uitgegeven worden dan dat er honderden rechthebbenden de pas niet of veel te laat ontvangen. Hij pleit voor een pragmatische aanpak. Hij pleit ook voor het onderbrengen van een digitaal platform onder een portal en die niet weer als de zoveelste afzonderlijk website te lanceren.

Mevrouw **Barth (CU)** is positief over de maatregelen, maar vindt het lastig om het geheel goed door te werken. Zij pleit voor een verbetering van de communicatie. Zij signaleert een forse bezuiniging van 800.000 euro door de staatssecretaris in 2018. Mede daarom wil zij graag een nog sterkere insteek op het uit de armoede halen van meer mensen. Ook vanwege de komende bezuinigingen op de tegemoetkomingen voor kinderopvang vreest zij nieuwe bezuinigingen op het minimabeleid. Zij vindt de verhoging van de inkomensgrenzen wel een goede zaak. Zij vraagt of de focus op jongeren ook geldt voor de aanschaf van middelen als iPads in het basisonderwijs. Zij mist gegevens over de in- en uitstroom en over de ambtelijke inzet per maatregel. Zij vindt het goed dat de wethouder het gesprek

met de stad is aangegaan, maar maakt uit het verslag op dat niet op alle opmerkingen is ingegaan. Zij vraagt of dat alsnog gaat gebeuren.

De heer **Van den Raadt (TH)** pleit voor een vlaktaks om de noodzaak van regelingen voor armoedebestrijding te beteugelen. Hij vindt het niet handig dat mensen die vanuit de bijstand gaan werken, periodiek een digitale verklaring moeten inleveren en een boete van 150 euro krijgen als ze dat een keer vergeten. Mensen die in een schuldsaneringstraject lopen, moeten dan zelf maar uitzoeken waar ze het geld voor die boete vandaan halen, waardoor hun situatie dankzij dat werk verergert. Hij is blij dat het eindelijk gelukt is mensen met een Haarlem Pas recht te geven op een gratis ID-kaart, zodat hij daar geen motie voor hoeft in te dienen. Hij wil dat de VOG voor vrijwilligers ook gratis wordt. Hij pleit ervoor op de BUUV-site bekendheid op een aansprekende manier te geven aan de mogelijkheden van de Haarlem Pas. De streefgetallen moeten volgens hem niet in absolute aantallen worden aangegeven, maar als een percentage van de totale doelgroep, omdat het anders lijkt alsof de gemeente streeft naar vergroting van het aantal mensen dat recht heeft op bijvoorbeeld een Haarlem Pas, terwijl de bedoeling juist het omgekeerde is.

Mevrouw **De Raadt (CDA)** complimenteert de wethouder. Zij vraagt of de wethouder het rechtvaardig vindt dat stathouders met een gezin 7000 euro ontvangen voor woninginrichting waarvan ze 2800 euro moeten terugbetalen, terwijl alleenstaanden het moeten doen met 2700 euro waarvan ze 2000 euro moeten terugbetalen. Die bedragen zijn vastgelegd in Interne richtlijnen en niet in beleidsregels. Dat vindt het CDA onhandig omdat daardoor elk besluit uitgebreid gemotiveerd moet worden. Zij pleit voor meer eenduidigheid en rechtszekerheid door het onderbrengen in beleidsregels. Zij vraagt of de wethouder daartoe bereid is. Dat geldt ook voor de bijzondere bijstand in het algemeen. Ook daar wordt de ene keer een bedrag verstrekt als lening en een andere keer als gift. Dat maakt voor de cliënten ondoorzichtig waar men recht op heeft. Maatwerk is in haar ogen prima, net als het voorkomen van paarse krokodillen, maar als het elke keer om hetzelfde gaat, zijn naar haar mening beleidsregels te prefereren.

Zij pleit voor meer inzet op het vinden van betaald werk – in haar ogen het beste middel voor participatie en zingeving. In feite ziet zij alleen de regeling voor de vergoeding van scholingskosten, waarbij ze veel herkent in de kanttkening van de VVD. Zij vraagt zich af of er niet meer maatregelen te bedenken zijn.

Zij is blij dat de kortingen van de Haarlem Pas nu op de website vermeld worden, ook al vindt zij de lijst nog karig. Ook zij vraagt waarom facturen voor huiswerkbegeleiding niet rechtstreeks betaald kunnen worden door de gemeente. Verder is zij benieuwd of de energieleveranciers conform de landelijke afspraken aan de gemeente laten weten als mensen meer dan een maand betalingsachterstand hebben.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** stelt dat armoede een aanslag doet op het denkvermogen van mensen. Zij overzien het geheel van hun situatie niet meer en doen daarom soms domme dingen. Zij is blij dat de wethouder oog heeft voor dat gegeven.

Het speerpunt zelfredzaamheid is naar haar mening lastig en nog niet helemaal ingevuld. Zij is benieuwd hoe de wethouder wil gaan faciliteren dat mensen die elkaar zouden kunnen helpen elkaar daadwerkelijk gaan vinden. Het is belangrijk dat mensen uit hun isolement komen en hun situatie leren overzien. Dat gaat niet in een keer, maar verloopt stapsgewijs. Zij signaleert dat veel ervaringen van het werkbezoek vorig jaar aan Groningen en Leeuwarden hun weerslag hebben gevonden in deze nota. Zij vraagt hoe de gemeente en de commissie dit jaar beter tussentijds kunnen monitoren of de doelgroep nu meer gebruikmaakt van deze regelingen. Zij vraagt de 2 fte in te vullen met ervaringsdeskundigen. Zij wil dat er nu van onderzoek wordt overgestapt op actie om de zaak in beweging te krijgen en te bereiken dat mensen tijdelijk ontlast worden van hun zorgen over de huur, de ziektekostenverzekering, de energierekening en andere vaste lasten, zodat ze zich meer kunnen richten op hun toekomst. Zij noemt het voorbeeld van andere steden, waaronder Amsterdam, waar de gemeente een aantal zaken rechtstreeks overmaakt aan de leveranciers en inhoudt op de uitkering. Dat brengt de nodige rust in de huishoudens. Zij wil weten of dat in Haarlem ook mogelijk is. Dat ziet zij

niet als een pleidooi voor pampieren, maar als een tijdelijke ingreep om mensen op termijn weer meer grip op hun leven te laten krijgen. Het klopt dat de collectieve ziektekostenregeling voor minima in 2013 door een PvdA-wethouder is afgeschaft. Dat leek toen voordeliger voor iedereen, maar op termijn is het duurkoop. Het eigen risico van 385 euro leidt tot zorgmijding. Door dat in porties van 30 euro per maand in te houden, kan men dat effect wegnemen. In september is er een sessie geweest waarin allerlei mogelijkheden zijn genoemd voor ontzorgen. Men kan het gebruik van voorzieningen ook vergemakkelijken door pakketten met maatregelen te maken. Zodat men kan volstaan met het invullen van één formulier. Het is haar een raadsel waarom er in Haarlem niet gewerkt wordt met kinderpakketten.

Wethouder **Langenacker** merkt op dat er helaas nog veel mensen in Haarlem met een minimumuitkering of met een erg laag inkomen in armoede leven en dat deze regelingen bedoeld zijn als vangnet om hun leven iets aangenaamer te maken. Zij is het ermee eens dat werk de beste remedie is tegen armoede. Daar gaat deze nota niet over, maar zij kondigt aan dat binnenkort de regionale economische agenda naar de raad komt met de ambities van het college op het gebied van werkgelegenheid. Die is al in het college besproken. Het poortmodel is ook erg gericht op werk om mensen uit de armoede te halen. Zij onderstreept echter dat deze regelingen ook gericht zijn op mensen die wel werk hebben, maar daarmee niet voldoende inkomen verdienen.

Bij de inspreker die hier vorige week het woord voerde over de Haarlem Pas heeft de gemeente steken laten vallen. Inmiddels heeft de gemeente daarvoor excuses aangeboden en is alles voor haar geregeld. Mensen met een minimumuitkering krijgen de pas automatisch en mensen die in 2015 een pas hadden, hoeven alleen maar aan te tonen dat hun inkomen niet gestegen is. Met nieuwe aanvragen moet accuraat omgegaan worden. De pas helpt de gemeente inderdaad de groep mensen met een laag inkomen goed in beeld te krijgen. Maar met het nieuwe beleid levert de pas ook meer voordelen op voor de houders zelf. Er was inderdaad 1,5 fte bezuinigd en daardoor werkte de webshop niet goed. Nu wordt er actiever achteraan gegaan om kortingen te regelen en wordt er ook meer capaciteit op ingezet. De webshop werkt inderdaad onder het portal. Voor zwemmen is bijvoorbeeld weer een kortingsregeling. Maar er zijn ook weer aanbieders afgevallen, Pathé bijvoorbeeld. Andere podia, zoals de Filmschuur, doen nu weer wel mee. Er wordt actief geworven door stelselmatig afnemers langs te gaan en substantiële kortingen te bedingen. De komende maanden wordt dat flink in gang gezet.

Bij de scholing van ervaringsdeskundigen gaat het inderdaad om het trainen in het overbrengen van eigen ervaringen op anderen. PMO heeft nu een eenmalige opdracht uitgevoerd, maar voor de zomer vindt er nog een gesprek plaats over wat dat platform verder kan betekenen in het sociaal domein. Zij zegt serieus te willen gaan kijken of het ingeschakeld kan worden als ervaringsdeskundige. De komende maanden gaat de gemeente aan de slag met de bundeling van regelingen in pakketten en het vereenvoudigen van regelingen en formulieren. Daarbij wil zij ervaringsdeskundigen laten meekijken. De Participatieraad kijkt nu al mee. Bij huiswerkbegeleiding bestond voorheen op papier inderdaad een eigen bijdrage, maar die is nooit feitelijk geïnd naar aanleiding van toezeggingen of moties in de raad.

Voor een juridische status is het volgens haar niet nodig de regelingen voor vergoedingen aan statushouders in beleidsregels vast te leggen en kan worden volstaan met de bestaande interne regels die gaandeweg ontstaan zijn op basis van het beginsel dat men in 36 maanden een deel van het geld moet aflossen afhankelijk van de draagkracht. Dat zou men kunnen omzetten in beleidsregels met andere bedragen, maar de gemeente heeft bij de vaststelling normen van het Nibud aangehouden en niet al te ruimhartig willen zijn. In de bijlage staan middelen vermeld die vanuit het COA komen voor de inzet van Vluchtelingenwerk, maar die komen dus niet uit het budget voor minimabeleid. Ze staan wel in deze nota vermeld omdat ze te maken hebben met het bevorderen van de zelfstandige deelname aan de samenleving. Vluchtelingenwerk ondersteunt vluchtelingen bij het aanvragen van voorzieningen in dat kader. Zij is het met de VVD eens dat het nuttig zou zijn op een ander moment een discussie te voeren over alle regelingen rond integratiebeleid om alle onduidelijkheden op dat gebied weg te nemen.

Alle scholen voor primair en voortgezet onderwijs en het Nova College zijn volgens haar in het najaar per brief geïnformeerd over de vergoedingsmogelijkheden van schoolkosten. Op het vmbo wordt het project Grip op Geld met succes uitgevoerd, waarbij jongeren zelf onder meer via rollenspel actief meedoen om meer zicht te krijgen op het voorkomen van schulden. Mensen kunnen nu al aangeven dat ze facturen voor huiswerkbegeleiding rechtstreeks door de gemeente willen laten overmaken aan de betreffende organisatie. In het verleden betaalde de gemeente ook wel rechtstreeks aan energieleveranciers, maar daar is men van teruggekomen vanwege de bevordering van de eigen verantwoordelijkheid. Het valt echter te overwegen dat weer in te voeren als er sprake is van schuldhelptrajecten bij de meest kwetsbaren. Zij zal later nog antwoord geven op de vraag of energiebedrijven inderdaad betalingsachterstanden doorgeven aan de gemeente. Zij gaat ook kijken of het wenselijk is de kosten voor een bril voor te schieten.

Zij bedankt voor de tip om samen te werken met zelforganisaties van migranten en vluchtelingen, ook bij huiswerkbegeleiding. Zij wijst erop dat PMO ook bezig is met zelforganisaties. In de nota staan nu doelstellingen met indicatoren en aantallen die ontleend zijn aan de programmabegroting. Als de commissie nog andere indicatoren rond het minimabeleid wil opnemen, wil ze het daar graag een keer apart over hebben. Het lijkt haar een goed idee om tussentijds het actuele gebruik van de voorzieningen te peilen om herhalingen van onderuitputting voor te zijn. Zij meldt dat het aantal aanspraken op inkomenstoeslagen en andere regelingen toeneemt omdat de informatie nu kennelijk beter bij de doelgroep landt. Er is echter niet voldoende informatie om de afhandeling van aanvragen sneller te laten verlopen. Maar volgens haar is er al wel een verbetering opgetreden. Er is eind vorig jaar al een evaluatie van het minimabeleid verricht, zodat er een basis is voor vergelijkingen en inzichten in in- en uitstroom. De doelstelling van het huisvestingsbeleid is zowel de Haarlemmers als statushouders zo goed mogelijk te bedienen. Zij is het daarom met de Actiepartij eens dat het geen pas geeft mensen die verwachten recht te hebben op een woning voor te spiegelen dat hun recht op een woning vervalt omdat die is toegewezen aan een statushouder. Beide groepen moeten goed bediend worden om het draagvlak voor het beleid overeind te houden.

De **voorzitter** sluit de bespreking af en constateert dat de nota als bespreekpunt naar de raad gaat.

6. Notitie van de PvdA behorend bij raadvragen en antwoorden inzake wachttijd toekenning bijstandsuitkering

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** zegt dat zij mede namens het CDA deze notitie heeft opgesteld vanwege de onduidelijkheden over het recht om meteen bij de eerste melding aan de balie van de Sociale Dienst een uitkering aan te vragen. De wachtermijn van 4 weken is bij de uiteindelijke wet voor 27+'ers komen te vervallen. Daarom zijn in de notitie 3 voorstellen opgenomen. Ten eerste wil zij dat de communicatie transparanter wordt, ten tweede wil zij de aanvraagprocedure aanpassen zodat parallel aan het werkbegeleidingstraject al een uitkering kan worden aangevraagd en ten derde wil zij de beoordeling van de aanvraag zodanig aanpassen dat al na 4 weken een voorschot kan worden toegekend. Zij erkent het grote belang van werk boven een uitkering, maar wil wel dat dit goed geregeld wordt conform de wettelijke mogelijkheden. De poort blijft nu voor veel mensen te lang gesloten, omdat in de uitgereikte formulieren staat dat men eerste een aantal stappen van het poortmodel moet doorlopen. Naar aanleiding van de beantwoording van haar artikel 38-vragen komt zij nu met deze notitie en de drie voorstellen. Een assertief persoon zal het misschien nu ook al lukken meteen een aanvraag in te dienen en door de formuleringen heen te kijken, maar zij denkt dat de meeste aanvragers niet zo assertief zullen zijn.

Mevrouw **Dekker (D66)** benadrukt het belang van werk en meedoen in de samenleving. Mensen moeten gestimuleerd worden het beste uit zichzelf te halen en hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt aftasten. Dat is de bedoeling van het poortmodel en daar is zij het mee eens. Maar daarnaast is er ook een vangnet nodig in de vorm van bijstand en die regeling moet dan transparant en inzichtelijk zijn. Daarom kan zij instemmen met het eerste en derde voorstel, maar het tweede is volgens haar niet nodig als men vanuit het eerste al weet dat het recht bestaat direct een aanvraag in te dienen.

Mevrouw **Sterenbergh (VVD)** merkt op dat de VVD-wens van de wachttermijn van vier weken het in Den Haag niet heeft gehaald. Zij vindt werk van het eerste belang, maar acht een vangnet ook nodig voor de momenten waarop het mensen niet lukt werk te vinden. Dan moet de overheid een transparante en betrouwbare partner zijn. Zij vindt het niet netjes dat niet duidelijk vermeld wordt dat men meteen een aanvraag kan indienen. Uit de notitie en de antwoorden maakt zij op dat het allemaal ook transparanter kan. Zij wil van de wethouder horen of het nu allemaal zo moet zoals het nu gaat of dat er inderdaad ook mogelijkheden zijn om de formuleringen en de procedures aan te passen. Afhankelijk van de antwoorden van de wethouder zal zij haar standpunt over de voorstellen bepalen. Zij ziet niet in wat het tweede voorstel toevoegt.

Mevrouw **Klazes (GLH)** stelt dat de werkelijkheid helaas is dat er niet voor iedereen werk is, ook als mensen niets liever zouden willen. De regels gaan er echter impliciet van uit dat er wel voor iedereen werk zou zijn. In de Tweede Kamer is volgens haar vorig jaar een motie aangenomen die mogelijkheden biedt om soepeler met bijstandsregels om te gaan en onnodige frustraties te voorkomen. Zij wijst verder op de toezegging van de wethouder om naar aanleiding van een motie van GroenLinks in de raad te onderzoeken of er experimenten met een basisinkomen mogelijk zijn. Volgens haar biedt de wet mogelijkheden dit proces te versnellen en toe te gaan naar een systeem dat mensen inspireert in plaats van bestraft. Zij weet dat de wethouder daar ook mee bezig is en vraagt hoe het daarmee staat. Ook zij wil eerst een reactie van de wethouder voordat zij een oordeel geeft over de drie voorstellen.

Mevrouw **De Raadt (CDA)** stelt dat het poortmodel in Haarlem is opgesteld toen de verwachting nog was dat in de Participatiewet de termijn van vier weken voor iedereen zou worden opgenomen. De gemeente blijft die nu hanteren, terwijl die in de wet voor 27+'ers is afgeschaft. Daarom is zij met de PvdA gekomen tot het voorstel om parallel aan het werkbegeleidingstraject meteen een aanvraag te kunnen indienen voor een uitkering. Zij zegt verbaasd te zijn over de afwijzing door D66 van het tweede voorstel.

Mevrouw **Dekker (D66)** zegt dat men met het eerste voorstel al direct een uitkering kan aanvragen, maar dat het tweede voorstel een aanpassing van het traject zelf is.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** zegt dat het bij het tweede voorstel inderdaad gaat om een aanpassing van het traject. In andere gemeenten hanteert men bijvoorbeeld automatisch een termijn van twee weken. Het is nu volgens haar diffuus wie allemaal dat traject richting arbeidsmarkt moeten doorlopen. Het zou alleen moeten gelden voor mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt die binnen drie maanden bemiddelbaar zijn. De arbeidsmarkt is in beweging en vaste banen zijn niet veel meer beschikbaar, maar deze regeling lijkt niet mee te bewegen met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Mevrouw **Jacobsz (AP)** stemt in met alle drie de voorstellen, omdat veel mensen problemen hebben met het aanvragen van een uitkering en in schulden raken omdat financiële problemen zich opstapelen. Zij vindt verder dat de discussie zich te veel toespitst op de plichten en te weinig op de rechten.

Mevrouw **Özogul (SP)** acht het niet meer dan normaal dat men meteen een uitkering kan aanvragen parallel aan het traject van het poortmodel, omdat mensen anders in de financiële problemen komen.

Wethouder **Langenacker** zegt dat het poortmodel voor een deel samenhangt met de Participatiewet. Tot een jaar geleden moesten mensen een uitkering digitaal aanvragen en kregen ze amper persoonlijke aandacht van de gemeente. De Participatiewet vraagt mensen actief mee te doen in de samenleving, bij voorkeur in de vorm van werk. Dat lukt niet iedereen, maar bij veel mensen slaat dat wel aan. De datum van de eerste melding bij het Werkplein geldt als de begindatum van een uitkering als die later wordt toegekend. Vanaf dat eerste moment wordt met mensen bekeken wat hun

mogelijkheden zijn op de arbeidsmarkt. Op dat moment is dus nog niet bekend wat de positie van die mensen is op de arbeidsmarkt. Van een aantal mensen – zij schat 2%-5% van de aanvragers – is al meteen duidelijk dat zij geen kans maken en die worden meteen naar een uitkering doorverwezen. Sommige mensen komen uit de WW en melden zich bijtijds. Zij vinden in de tussentijd vaak zelf een baan of kunnen meteen overstappen naar de bijstand. Er zijn echter ook mensen bij wie veel onzeker is, maar die wel direct geld nodig hebben. Dan moet de communicatie transparant zijn. Zij stelt voor de inhoud van de werkmap die alle mensen bij het Werkplein ontvangen op dit punt te wijzigen en in de eerste gesprekken ook meteen aan te geven dat er twee parallelle trajecten zijn: een voor de uitkering en een voor het poortmodel waar de eerste maand het meeste werk van gemaakt wordt. Die transparantie en actieve communicatie wil zij toezeggen. Ook nu al kunnen die twee trajecten parallel lopen, mensen die dat willen kunnen al meteen een aanvraag indienen. Het derde voorstel gebeurt nu in feite ook al, zoals blijkt uit de antwoorden op de artikel 38-vragen. Er worden nu zelfs al voorschotten van 75 euro per week op het voorschot gegeven bij mensen van wie de klantmanager verwacht dat ze in aanmerking komen voor een uitkering en die aantoonbaar woonachtig zijn in Haarlem. Daarnaast is er de broodnoodregeling voor mensen die echt helemaal aan de grond zitten. Zij zal nog laten uitzoeken of iemand die zich meldt inderdaad voldoende informatie krijgt over wat hij moet doen om over vier weken dat voorschot volgens de Participatiewet te krijgen. Voorstel 1 wil zij dus overnemen door aanpassing van de communicatie en daarmee wordt voorstel 2 impliciet ook praktisch omdat meteen gewezen wordt op de rechten om een uitkering aan te vragen. Over voorstel 3 wil zij eerst nog enkele zaken uitzoeken.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** vraagt de wethouder duidelijk op papier te zetten wat zij met het tweede en derde voorstel van plan is te doen, zodat spreekster dan kan bepalen of een motie vreemd of een andere stap nodig is. Volgens haar kan de gemeente nu bepalen of er na de eerste communicatie gekozen wordt voor een traject volgens het poortmodel of voor een traject naar een uitkering. Zij wil daar helderheid over krijgen.

Wethouder **Langenacker** onderstreept dat de essentie van het poortmodel is mensen naar participatie of werk te begeleiden, maar dat het ook essentieel is dat mensen duidelijkheid geboden wordt. Zij hoopt dat mensen die vrijwel meteen kunnen doorstromen naar werk, niet in een uitkeringsprocedure hoeven te belanden. Maar zij wil het wel mogelijk maken dat mensen die zo spoedig mogelijk een uitkering willen krijgen, die dan ook meteen kunnen aanvragen. Zij herhaalt haar toezegging van een schriftelijke reactie op voorstel 3. Verder geeft zij aan dat er een effectmeting en een evaluatie van de ervaringen met het poortmodel zijn gedaan. Zij denkt die over twee maanden hier te kunnen presenteren, waarbij zij dan ook nader kan ingaan op de genoemde punten. Tot slot wijst zij op haar recente brief over experimenteren met een basisinkomen die in Raadsaam is opgenomen. Het lijkt haar een goed idee daar nog een keer uitgebreid over van gedachten te wisselen.

Mevrouw **Ramsodit (PvdA)** zegt dit alles mee te nemen naar haar fractie ter bepaling van een standpunt en de wenselijkheid van een motie. Zij is de wethouder in iedere geval erkentelijk voor het inzien van de noodzaak van grotere transparantie op dit gebied.

De **voorzitter** sluit de bespreking af en stelt met een blik op de klok voor de resterende twee besprekingspunten te verdagen naar een volgende vergadering. De commissie stemt daarmee in.

7. Plan van aanpak Langer Zelfstandig Wonen

De bespreking van dit punt is doorgeschoven naar een volgende vergadering.

8. Beantwoording raadvragen ex artikel 38 RvO van de fractie van de SP inzake thuiszorg

De bespreking van dit punt is doorgeschoven naar een volgende vergadering.

9. Rondvraag

Mevrouw **Dekker (D66)** vraagt wie bereid is met haar een raadsmarkt te organiseren over het in beeld houden van de mensenrechten bij beleidsvorming in de gemeente.

Mevrouw **Sterenbergh (VVD)** zegt geen voorkeur te hebben voor een raadsmarkt over dit thema, omdat men er volgens haar van mag uitgaan dat raadsleden de mensenrechten in acht nemen en bij schendingen aan de bel zullen trekken. Zij adviseert mevrouw Dekker desgewenst daarover een partijbijeenkomst of iets dergelijks te organiseren, maar niet een raadsmarkt die ten koste gaat van de vergadertijd van deze commissie.

Mevrouw **Dekker (D66)** merkt op dat een raadsmarkt nooit ten koste gaat van de reguliere vergadertijd en dat mensenrechten – bijvoorbeeld het recht op privacy – meermalen aan de orde komen in de raad.

De **voorzitter** constateert dat de overige leden wel geporteerd zijn voor een raadsmarkt over dit thema en dat mevrouw Jacobsz (AP) en mevrouw Özogul (SP) bereid zijn mee te helpen bij de voorbereiding.

Mevrouw **Jacobsz (AP)** vraagt namens haar partijgenoot Vrugt of er sprake is van een wachtlijst of loting voor de opvang in de Wilhelminastraat. En zo ja, of men zich dient te melden bij de BCT of dat men zich ook per mail of telefoon kan aanmelden. Verder wil hij weten hoe vaak een thuisloze zich dient te melden bij de BCT als deze persoon niet in Haarlem woont, en of reiskosten vergoed worden.

Wethouder **Van der Hoek** antwoordt dat er geen sprake is van een wachtlijst of loting. Men kan zich 's ochtends bij de BCT melden. Het komt wel eens voor dat zich meer personen melden dan er plaatsen zijn, maar dan kan men het 's avonds nog een keer proberen, omdat de praktijk uitwijst dat niet iedereen die zich gemeld heeft, daadwerkelijk komt opdagen. Wie van buiten Haarlem komt, moet zich ook persoonlijk melden bij de BCT. Er worden geen reiskosten vergoed. Men kan zich ook bij een andere centrumgemeente melden sinds het vervallen van de eis van regiobinding.

10. Agenda komende raadsvergaderingen

Op voordracht van mevrouw Dekker (D66) wordt het convenant met het UAF 'Samen investeren in kennisvluchtelingen' – ingekomen stuk 1.8 van de agenda van 7 januari 2016 – geagendeerd om de stand van zaken rond de pilot door te nemen.

Op voordracht van de heer Visser (CU) wordt 1.3 van diezelfde lijst over de maatwerkvoorzieningen van de Wmo geagendeerd. De CU vindt onder meer het voorstel voor een verhuisplicht te ver gaan.

Op verzoek van de heer Visser (CU) wordt het aanbestedingsdocument voor de vervoerders van het doelgroepenvervoer geagendeerd op een moment dat de commissie nog inbreng kan leveren. De CU wil dan ook de vraag aan de orde stellen waarom de commissie alleen vertrouwelijk en dus geheim inbreng kon leveren bij de aanbesteding voor de vervoerscentrale. Daarover zijn schriftelijke vragen ingediend die desgewenst behandeld kunnen worden als artikel 38-vragen.

Op voordracht van mevrouw Özogul (SP) wordt de derde kwartaalrapportage sociaal domein (ingekomen stuk 1.1 agenda van 14 januari) geagendeerd ter bespreking van de ontwikkelingen.

11. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.00 uur.